

ಬೀಜ ಮಸೂದೆ 2025 (Draft) Seeds Bill 2025

ಆಶಾ- ಕಿಸಾನ್ ಸ್ವರಾಜ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಟಿಪ್ಪಣಿ: ರೈತ ಕೇಂದ್ರಿತವಾದ (ರೈತರು, ಬೀಜೋತ್ಪಾದಕರು, ರೈತ ಸಮುದಾಯಗಳು, ರೈತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಘಟನೆಗಳು) ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಆಶಯದಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೀಜ ವಹಿವಾಟನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು 'ಆಶಾ' ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಬೀಜೋತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಬೀಜಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ ರೈತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಈಗಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆ

ASHA-Kisan Swaraj's Analysis

Note:

ASHA supports a comprehensive statute for regulating commercial seed trade in India, which is farmer-centric (for seed-consuming farmers, for seed-multiplying farmers, for farmers' collectives, for farmers' customary practices upheld & protected etc.) and which upholds the Constitutional Authority of State Governments

We believe that the current statutory frameworks are completely inadequate to protect farmers' interests, both as seed-multiplying farmers and as seed-consuming farmers

Initial Draft for Round Table discussion on 24/11/2025

Background - ಹಿನ್ನೆಲೆ

- India's seed industry is valued at around 62000 crore rupees in 2023-24 as per some estimates (it was around 4000 crore rupees some 20 years ago)
- In the recent past, farmers have reported losses estimated at tens of thousands of crores of rupees, due to spurious/sub-standard seeds - In 2021, Telangana authorities seized around 346 tons of spurious seeds, mainly of cotton and chili. Reports exist of watermelon/musk melon seed failure in UP, Sunflower in Punjab, Hybrid Maize in Bihar, Soybean seed in Madhya Pradesh and Maharashtra, Tur seed in Maharashtra and so on in just 2024-25..... Such losses become a matter of life and death for farmers steeped in agrarian distress
- Private firms account for 71% of India's seed production now. Two major industry associations in India (apart from others): FSII led by MNCs and NSAI consisting of Indian seed companies mainly.
- Doubling Farmers' Income (DFI) Report estimates that 60-65% of India's seed is still farm-saved or unlabelled. However, as per a study by scientists with IISS, the overall contribution of formal seed sector has increased from 45 per cent to 54 percent during the year 2016 to 2018. The analysis of primary data showed that ratio of formal and informal seed sector was 64.20 : 35.80 for field crops, 67.10 : 32.90 for cereals, 57.20 : 42.80 for pulses and 52.30 : 47.70 for oilseeds. It is clear that robust regulation is needed to protect farmers' livelihoods, vis-a-vis the seed that they use.

* ಭಾರತದ ಬೀಜ ಮಾರಾಟ ವಹಿವಾಟು 2023-24ರಲ್ಲಿ 62,000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ (20 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಮೊತ್ತ 4,000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇತ್ತು)

* ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಪೆ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳಿಂದಾಗಿ ರೈತರು ಸಾವಿರಾರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ. 2021ರಲ್ಲಿ ತೆಲಂಗಾಣದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು 346 ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟು ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಂಗಡಿ, ಕರಬೂಜ; ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸೋಯಾಬೀನ್ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಗರಿ... ಹೀಗೆ 2024-25ರಲ್ಲಿ ಕಳಪೆ ಬೀಜಗಳಿಂದಾಗಿ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳ ರೈತರು ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

* ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಯ ಶೇಕಡ 71ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಉದ್ಯಮಗಳು ಪೈಕಿ, ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಐಐನಲ್ಲಿ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳೇ ಇದ್ದರೆ, ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಐದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಬೀಜ ಕಂಪನಿಗಳು ಇವೆ.

* ರೈತರ ಆದಾಯ ದ್ವಿಗುಣ (ಡಿಎಫ್‌ಐ) ವರದಿಯ ಅನುಸಾರ, ಭಾರತದ ಬೀಜೋದ್ಯಮದ ಶೇ 60-65ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವು ಲೇಬಲ್ ರಹಿತ ವಹಿವಾಟು ಆಗಿದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ, ಐಐಎಸ್‌ಎಸ್ ತಜ್ಞರು ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಸಾರ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ವಹಿವಾಟು ಶೇ 45ರಿಂದ 54ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ

Brief Background - ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹಿನ್ನೆಲೆ

- Various Seeds-related statutes exist in India - Destructive Insects and Pests Act 1914 (Plant Quarantine Order 2003), Essential Commodities Act 1955 (Seeds Control Order 1983), Seeds Act 1966, Environment Protection Act 1986 (1989 Rules related to GMOs/hazardous micro-organisms and products thereof), Consumer Protection Act 1986; Geographical Indication of Goods Act 1999; Protection of Plant Varieties & Farmers' Rights (PPV&FR) Act 2001, Biological Diversity Act (BDA) 2002 etc.
- Commercial seed trade regulation is right now done through Seeds Act 1966 and Seeds Control Order 1983 under Essential Commodities Act: <https://seednet.gov.in/LegalAdminFramework.aspx>
- Seeds Act 1966 regulates only Notified Seeds. For some unknown reason, amendments were not made to that Act to regulate all Seed. Several provisions are indeed irrelevant to the present day seed sector's regulation now including the ones related to Offences & Penalties.
- Seeds Control Order 1983 is used as the main tool to regulate, to circumvent the deficiencies of the Seeds Act. This Order is under the Essential Commodities Act 1955.

* ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ಕಾಯ್ದೆ 1914 (ಪ್ಲಾಂಟ್ ಕ್ವಾರಂಟೈನ್ ಆರ್ಡರ್ 2003), ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1955 (ಬೀಜ ನಿಯಂತ್ರಣ ದೇಶ 1983), ಬೀಜ ಕಾಯ್ದೆ 1966, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆ 1986 (ಕುಲಾಂತರಿ ಅಥವಾ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 1989 ಕಾಯ್ದೆಗಳು), ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆ 1986; ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಸರಕುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1999; ಸಸ್ಯ ತಳಿ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ (ಪಿಪಿವಿ ಅಂಡ್ ಎಫ್‌ಆರ್) ಕಾಯ್ದೆ 2001, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ (2002) ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ಬೀಜ ಸಂಬಂಧಿ ಕಾನೂನುಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ.

* ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೀಜ ವಹಿವಾಟು ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಬೀಜ ಕಾಯ್ದೆ 1966 ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಬೀಜ ನಿಯಂತ್ರಣ ಆದೇಶ 1983 ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

* ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮಾಡಲಾದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಬೀಜ ಕಾಯ್ದೆ 1966 ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಯಾಕೆ ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರಲು ಕಾಯ್ದೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

Seeds Bill 2004 :: ಬೀಜ ಮಸೂದೆ 2004

- In 2004, a Seeds Bill was tabled in the Rajya Sabha. https://seednet.gov.in/PDFFILES/Seed_Bill_2004.pdf . This was referred to the Standing Committee on Agriculture on 16/12/2004, which gave its report on 28/11/2006
- The Bill was brought in close on the heels of India's approval of transgenic Bt cotton seeds
- This Bill received huge backlash from farmers in India, because it sought to regulate farmers and their traditional practices with seeds (Sec.43) and did not exclude farmers from the purview of regulation in unambiguous ways. **CRIMINALISATION OF FARMERS WAS A CERTAIN OUTCOME FROM THAT BILL.**
- Any farmer who faces losses due to failure of the seed to perform as per expected standards, was asked to claim compensation under Consumer Protection Act 1986, and no provision was made within the Seeds Bill 2004
- It also allowed "provisional registration of transgenic seeds" for two years before clearance under EPA is obtained!
- Self Certification of Seed was provided for!
- State Govts were also facing problems with Bt cotton seed pricing around that time without any statutory tool to regulate royalty and licensing fees, and wanted price regulation to be brought in into the Bill and were opposed to the fact that price regulation was not included.

* 2004ರಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು 16.12.2004ರಂದು ಕೃಷಿಯ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಸಮಿತಿಯು 28.11.2006ರಂದು ವರದಿಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

* ಬಿ.ಟಿ ಹತ್ತಿ ಬೀಜಗಳಿಗೆ ಭಾರತ ಅನುಮೋದನೆ ಕೊಡುವ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರಲಾಯಿತು.

* ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ರೈತ ವಲಯವು ಸಾಕಷ್ಟು ತೀವ್ರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಮಸೂದೆಯು ರೈತರನ್ನು ಅಪರಾಧಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತಿದೆ.

* ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯುವ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಮೊದಲೇ, 'ಕುಲಾಂತರಿ ಬೀಜಗಳ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನೋಂದಣಿ'ಗೆ ಅವಕಾಶ ಇದರಲ್ಲಿದೆ.

* ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಹಲವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಹ ಬಿ.ಟಿ ಹತ್ತಿ ದರ ನಿಗದಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿವೆ.

Amendments moved in 2010 on 2004 Bill

2004ರ ಬೀಜ ಮಸೂದೆಗೆ 2010ರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾದ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು

- 72 changes were proposed in 2010 as Amendments to Seeds Bill 2004 which was stuck in the Parliament: https://prsindia.org/files/bills_acts/bills_parliament/2004/Amendments_to_Seeds_Bill_as_on_9_Nov_2010.pdf and https://prsindia.org/files/bills_acts/bills_parliament/2004/amendments%20seeds%2017%20feb%202011.pdf
- An analysis here compares the Seeds Bill 2004 with the recommendations made by a Parliamentary Standing Committee and the Amendments proposed in 2010: https://prsindia.org/files/bills_acts/bills_parliament/2004/Note_on_official_Amendments_in_Seeds_Bill_2004.pdf
- Improvements compared to 2004 included the fact that **Farmers' customary practices exempted from regulation, except sale of seed under a brand name**. These amendments also **excluded Farmers from the definition of Producer**.
- **Provisional Registration for transgenic seeds deleted. Similarly, Self Certification provision removed.**
- **Reduced the registration period for registered varieties by several years**, compared to the 2004 Bill.
- Foreign certification agencies may be notified for recognition!
- **Penalties for offences were increased slightly**, but not as per the recommendations of the Parliamentary Standing Committee
- **A Compensation Committee proposed within the Seeds Bill**

- * ಬೀಜ ಮಸೂದೆ-2004ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಸಂಬಂಧ, 72 ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು 2010ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಯಿತಾದರೂ, ಅದು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.
- * ಬೀಜ ಮಸೂದೆ- 2004ಕ್ಕೆ ಸಂಸದೀಯ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯು ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಮತ್ತು 2010ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾದ ಉದ್ದೇಶಿತ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- * ಮಸೂದೆ- 2004ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಬ್ರಾಂಡ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ರೈತರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣದಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು ರೈತರನ್ನು ಉತ್ಪಾದಕರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ ಹೊರಗಿಟ್ಟಿವೆ.
- * ಕುಲಾಂತರಿ ತಳಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾವಿಷನಲ್ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಸಹ ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿದೆ.
- * 2004ರ ಮಸೂದೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ನೋಂದಾಯಿತ ತಳಿಗಳ ನೋಂದಣಿ ಅವಧಿಯನ್ನು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- * ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿದೆ.
- * ಸಂಸತ್ತಿನ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿರುವಷ್ಟರ ಪ್ರಮಾಣ, ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ದಂಡ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ,.
- * ಬೀಜ ಮಸೂದೆಯೊಳಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ASHA response: <https://kisanswaraj.in/seeds-bill-amendments-sought/>

Draft Seeds Bill 2019 ಬೀಜ ಮಸೂದೆ-2019ರ ಕರಡು ಪ್ರತಿ

- **Explicitly excluded Farmers from regulation, and also upholds the customary practices except sale of seed under a brand name. Excluded Farmer from the definition of a Producer (those who grow or organise the production of seed)**
- However, took back the definition of a Farmer to a more limited framework when compared to 2010 amendment
- Expanded the definition of Seed to include **Synthetic Seed** as well as cuttings/grafts/seedlings/tubers etc.
- Distinguished between Central Seed Varieties and State Seed Varieties. Exempts farmers' varieties from registration.
- **Increased the number of farmers in the Central Seed Committee**
- **Through State Seed Committee, gave greater autonomy to state governments for registering state seed varieties**
- **Exempted through a proviso that farmers are not required to register farmers' varieties**
- Concept of “**Deemed Registration**” brought in, instead of Provisional Registration.
- Reverted to Compensation clause which requires farmer to claim under Consumer Protection Act!
- Concept of “Seed Quality Monitoring Officers” brought in - Such Officers to be appointed by Central Govt and Seed Inspectors to be appointed by State Govt, both with same powers
- **Regulation of Sale Price in Emergent Situations with the state govt having authority to fix for state seed varieties**
- Self certification of seeds removed - only accredited certification agencies - foreign seed certification agencies may be notified
- **Specifically notes that import of transgenic varieties shall be subject to EPA or any other law in force**
- Penalties kept very low despite one more decade having passed

- * ರೈತರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಂಡ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಅವರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ರೈತರನ್ನು 'ಉತ್ಪಾದಕ' ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ ಹೊರಗಿಡಲಾಗಿದೆ.
- * ಹಾಗಿದ್ದರೂ, 2010ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 'ರೈತ' ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- * ಬೀಜದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಸಂಶ್ಲೇಷಿತ ಬೀಜ, ಕತ್ತರಿಸಿದ / ಕಸಿ ಮಾಡಿದ / ಬೀಜ/ ಗಿಡ್ಡೆ ಗಿಣಸು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ..
- * ಕೇಂದ್ರೀಯ ಬೀಜ ತಳಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಬೀಜ ತಳಿಗಳ ನಡುವೆ ಅಂತರ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೈತರ ತಳಿಗಳಿಗೆ ನೋಂದಣಿಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- * ಕೇಂದ್ರೀಯ ಬೀಜ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- * ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬೀಜ ಸಮಿತಿಯ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಬೀಜ ತಳಿಗಳ ನೋಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- * ರೈತರ ತಳಿಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಷರತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- * 'ಪ್ರೊವಿಷನಲ್ ನೋಂದಣಿ; ಬದಲಿಗೆ 'ಡೀಮ್ಡ್ ನೋಂದಣಿ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.
- * ಪರಿಹಾರ ಷರತ್ತನ್ನು ಉಲ್ಟಾ ಮಾಡಿ, ರೈತರು ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ!
- * 'ಬೀಜ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ; ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬೀಜ ತಪಾಸಣೆಗಾರರನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಿಸುತ್ತದೆ, ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.
- ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಬೀಜ ತಳಿಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬಹುದು.
- * ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ, ಕೇವಲ ಅನುಮೋದಿತ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ; ವಿದೇಶಿ ಬೀಜ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.
- * ಮತ್ತೊಂದು ದಶಕದಷ್ಟು ಅವಧಿ ಕಳೆದರೂ, ದಂಡಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಏರಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ..

Now, Draft Seeds Bill 2025 at a time when “harmonisation” has become a mantra, especially to fulfil industry lobby demands. Consolidation efforts are very clear for large players in Draft Seeds Bill 2025.

This draft Bill is being brought in, after other legislations have been successfully used for price control. And after other state level legislations have been enacted, or in an advanced stage of being created.

ಉದ್ಯಮದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಡೇರಿಸಲು ಬೀಜ ಮಸೂದೆ-2025ಅನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಸೂದೆ ಮೂಲಕ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಬೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ತರೆ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ

Draft Seeds Bill 2025 - Institutional Architecture ಬೀಜ ಮಸೂದೆ ಕರಡು 2025: ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರೂಪ

- **Central Seed Committee** - 27 members - advise governments on seed programming/planning; seed development, production, storage & processing; export & import of seeds; standards for registration, certification & seed testing; registration of national and state seed varieties and its enforcement - no specs provided for its working
- **Registration Sub-Committee** - no specs provided in the Bare Act - left to Central Seed Committee - to recommend kind or variety of seeds for registration after scrutiny of claims;
- **Other Sub-Committees** - no specs provided - only illustration given of Seed Certification Sub-Committee - can consist wholly of other persons outside the Central Seed Committee
- **State Seed Committee** - max. 15 members - specs left to the state government - to advise Registration Sub-Committee on registration of state seed varieties; advise state govt on registration of seed producers, seed processing units, seed dealers, distributor and plant nurseries; to maintain lists district-wise; seek information on stocks/prices/sales/ other info etc.; advise state government on matters arising out of this Act
- **Registrar and other officers**, for registration of kind or varieties under the Act
- **Seed Certification Agencies** to be established by State Governments - Accreditation of Seed Certification Agencies
- An **Appellate Authority** - APPEALS TO BE TACKLED WITHIN THE CENTRAL SEED COMMITTEE - for state government decisions, an Appellate Authority (one to 3 members) to be set up and details left to Rules.
- **Central and State Seed Testing Laboratories** established
- **Seed Analysts** to be appointed by Central and State Govts in their respective labs
- **Seed Inspectors** to be appointed by State Governments

- **ಕೇಂದ್ರೀಯ ಬೀಜ ಸಮಿತಿ:** ಬೀಜ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಯೋಜನೆ ಕುರಿತು 27 ಸದಸ್ಯರ ಸಮಿತಿಯು ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಬೀಜ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕರಣೆ; ಬೀಜಗಳ ಆಮದು ಮತ್ತು ರಫ್ತು; ನೋಂದಣಿ, ದೃಢೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಬೀಜ ತಪಾಸಣೆಗೆ ಮಾನದಂಡಗಳು; ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಬೀಜ ತಳಿಗಳ ನೋಂದಣಿ- ಆದರೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.
 - **ನೋಂದಣಿ ಉಪ ಸಮಿತಿ:** ಈ ಸಂಬಂಧ ಮೂಲ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿವರಗಳಿಲ್ಲ; ಇದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಬೀಜ ಸಮಿತಿಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ವಾದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಯಾವ ಬಗೆಯ ಅಥವಾ ಯಾವ ತಳಿಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
 - **ಇತರೆ ಉಪ ಸಮಿತಿಗಳು:** ಯಾವುದೇ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿಲ್ಲ; ಕೇವಲ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ 'ಬೀಜ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಉಪ-ಸಮಿತಿ'ಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಬೀಜ ಸಮಿತಿಯ ಹೊರಗಿನ ಜನರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇರಬಹುದು.
 - **ರಾಜ್ಯ ಬೀಜ ಸಮಿತಿ:** ಗರಿಷ್ಠ 15 ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದರ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ:
- * ರಾಜ್ಯದ ಬೀಜ ತಳಿಗಳ ನೋಂದಣಿ ಕುರಿತಂತೆ 'ನೋಂದಣಿ ಉಪ-ಸಮಿತಿ'ಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು.
 - * ಬೀಜ ಉತ್ಪಾದಕರು, ಬೀಜ ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕಗಳು, ಬೀಜ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ವಿತರಕರು ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳ ನೋಂದಣಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು.
 - * ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
 - * ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಬೆಲೆ, ಮಾರಾಟ ಇತರ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಪಡೆಯುವುದು.
 - * ಈ ಕಾಯಿದೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು.
- **ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು:** ಕಾಯಿದೆಯಡಿ ಬೀಜದ ಪ್ರಕಾರ ಅಥವಾ ತಳಿಯನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
 - **ಬೀಜ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು:** ಇವುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತವೆ.
 - **ಮೇಲ್ಮನವಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ:** ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಮಾಡಲು ಕೇಂದ್ರ ಬೀಜ ಸಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಒಂದರಿಂದ ಮೂವರು ಸದಸ್ಯರು) ಇರುತ್ತದೆ.
 - **ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಬೀಜ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು:** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.
 - **ಬೀಜ ವಿಶ್ಲೇಷಕರು:** ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿವೆ..
 - **ಬೀಜ ಪರೀಕ್ಷಕರು:** ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಈ ಪರೀಕ್ಷಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಿವೆ..

Schema for Quality Regulation : ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೊಂದು ಚೌಕಟ್ಟು

- All seed for sale to be registered, except farmers' varieties - No sale allowed without such registration; some registrations disallowed on some grounds too.
- All Producers and other players in the seed supply chain to be registered (NOT LICENSED, which is the terminology/concept from 2004 itself) - Producers don't include Farmers
- All such seed meant for trade by the producers and other players, has to conform to standards laid down for germination, genetic and physical purity, traits, seed health and any other standards, and containers have to conform to prescribed particulars including traceability linked to a Centralised Seed Traceability Portal of the Central Government. (Traceability provisions apply to NARS also)
- Seed Inspectors to collect samples in prescribed manner and send to Seed Analysts - can enter and search any place, with prior information to District Administration - it includes place of person selling seeds; place of conveying or delivering seed to a purchaser, and place of a purchaser/consignee; can examine any record and can seize if needed
- Some offences get taken cognisance of by authorised officials as adjudicating officers (Officer in singular); Courts can take cognisance only of complaints filed by Seed Inspectors

* ರೈತರ ತಳಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ. ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಇಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಬೀಜಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಬೇಕು, ಈ ನೋಂದಣಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ; ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು.

* ಬೀಜ ಸರಬರಾಜು ಕೊಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಇತರ ಉದ್ಯಮಗಳು ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ರೈತರನ್ನು ಉತ್ಪಾದಕರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

* ಉತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಇತರರು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಬೀಜಗಳು ಮೊಳಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ವಂಶವಾಹಿ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಶುದ್ಧತೆ ಗುಣಲಕ್ಷಣ ಇನ್ನಿತರ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಬೀಜ ಟ್ರೇಸಿಬಿಲಿಟಿ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು.

* ಬೀಜ ಪರೀಕ್ಷಕರು ನಿಗದಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬೀಜ ವಿಶ್ಲೇಷಕರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ. ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರ ಸ್ಥಳ, ಬೀಜ ಸಾಗಿಸುವ/ಪೂರೈಸುವ ಸ್ಥಳ, ಖರೀದಿದಾರ/ಸರಕು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರ ಸ್ಥಳ ಸೇರಿವೆ. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅವರು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಪಡೆಯಬಹುದು.

“Farmer” in Draft Seeds Bill 2025 Vs. PPV&FR Act 2001. ಬೀಜ ಮಸೂದೆ- 2025 ಮತ್ತು ಪಿಪಿವಿ ಅಂಡ್ ಎಫ್‌ಆರ್ ಕಾಯ್ದೆ-2001ರಲ್ಲಿ ‘ರೈತ’ನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ

- Sec. 1(2) Save as otherwise provided in this Act, it shall apply to **other than farmer**
- Sec.1(2)(l) Farmer means “any person who cultivates crops by cultivating the land himself; or cultivates crops by directly supervising the cultivation of land through any other person, with or without land ownership, and does not include any company, trader or dealer who engages in the procurement and sale of seeds on a commercial basis”
- Sec.1(2)(u) Producer means a person, group of persons, firm or organisation who grows or organises the production of seeds, **but does not include a farmer**
- Sec.13(1): No seed of any kind or variety **except farmers’ variety** and kind or variety produced exclusively for export purpose shall, for the purpose of sowing or planting by any person, be sold unless such kind or variety is registered in the manner referred to.....
- Sec.34 Offences and Punishment **shall not apply to farmers who sell or exchange seed produced by them on their own holdings.**

PPV&FR Act:

Sec.2(k) Farmer means any person who (i) cultivates crops by cultivating the land himself; or (ii) cultivates crops by directly supervising the cultivation of land through any other person; or (iii) conserves and preserves, severally or jointly, with any other person any wild species or traditional varieties and adds value to such wild species or traditional varieties through selection and identification of their useful properties.

* ಕಲಂ 1(2): ಈ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವಂತೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ... ರೈತನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ

* ಕಲಂ 1(2)(l): ರೈತ ಎಂದರೆ ‘ತಾನೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ; ಅಥವಾ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯುವುದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಭೂಮಿಯ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಇದ್ದಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಕಂಪನಿ, ವ್ಯಾಪಾರಿ ಅಥವಾ ಡೀಲರ್ ಅನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ’

* ಕಲಂ 1(2)(u): ಉತ್ಪಾದಕ ಎಂದರೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಅಥವಾ ಬೆಳೆಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗುಂಪು, ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಸಂಘಟನೆ, **ಆದರೆ ಇದು ರೈತನನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ**

* ಕಲಂ 13(1): ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಥವಾ ತಳಿಯ ಬೀಜ, ರೈತರ ತಳಿ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ತಳಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಿತ್ತನೆ ಅಥವಾ ನಾಟಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಅಂತಹ ತಳಿಯನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿದ ಹೊರತು...

* ಕಲಂ 34: ಅಪರಾಧಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆ: ರೈತರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿದರೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

Farmer definition should be similar to what is in the PPV&FR Act.

It should explicitly cover Farmer Producer Organisations (Cooperatives, Producer Companies, SHGs, Community Seed Banks) with at least 75% of the members producing seed for other farmers with Government Certification support, with ceiling fixed on market size and geographical spread as per criteria revised from time to time

Draft Seeds Bill 2025: ಬೀಜ ಮಸೂದೆ ಕರಡು 2025

Red Flag 1:

No Compensation provisions for farmers incurring losses due to spurious, sub-standard and misbranded seed. This is a step back from the 2010 Amendments to the 2004 Seeds Bill

Red Flag 2:

Objective of the Bill says: A Bill to provide for regulating the quality of seeds for sale and import, **to facilitate production and supply of quality seeds** and for matters connected therewith or incidental thereto.

- *You don't need a statute to facilitate production and supply of quality seeds! A scheme or program will do.*
- *No mention is made about regulation related to Price of seed, in the objective of the Bill.*

Red Flag 3:

Sec.1(2) proviso: Provided that nothing contained in this Act shall restrict the right of the farmer to grow, sow, re-sow, save, use, exchange, share or sell his farm seeds **of kind or variety registered under this Act**, except when he sells such seed or planting material under a brand name.

- *If some Producer does not register, that should not in any way prevent farmers rights over any seed, to grow, sow, re-sow, save, use, exchange, share or sell seeds, and the proviso of Seeds Bill 2025 has to reflect the exact wording that is contained in the PPV&FR Act 2001's Sec.39(1)(iv) verbatim. After all, those are rights enshrined in a law, and not just an exemption as framed here.*

ಅಕ್ಷೇಪ 1:

ನಕಲಿ, ಕಳಪೆ ಬೀಜಗಳಿಂದ ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುವ ರೈತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರದ ಯಾವುದೇ ನಿಬಂಧನೆ ಇಲ್ಲ. ಇದು 2004ರ ಬೀಜ ಮಸೂದೆಯ 2010ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವಂತಿದೆ.

ಅಕ್ಷೇಪ 2:

ಮಸೂದೆಯ ಉದ್ದೇಶ: ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಆಮದುಗಾಗಿ ಬೀಜಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಮಸೂದೆ ಇದು.

* ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲು ನಿಮಗೆ ಕಾನೂನು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ! ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೇ ಸಾಕು.

* ಮಸೂದೆಯ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೀಜದ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ.

ಅಕ್ಷೇಪ 3:

ಕಲಂ 1(2) ನಿಬಂಧನೆ: ರೈತನು ಈ ಕಾಯಿದೆಯಡಿ ನೋಂದಾಯಿತ ತಳಿ ಅಥವಾ ವಿಧದ ತನ್ನ ಜಮೀನಿನ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು, ಬಿತ್ತನೆ, ಮರುಬಿತ್ತನೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಬಳಕೆ, ವಿನಿಮಯ ಅಥವಾ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಇರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಆ ಬೀಜ ಅಥವಾ ನಾಟಿ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಬ್ರಾಂಡ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಈ ನಿಯಮ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.

* ಕೆಲವು ಉತ್ಪಾದಕರು ನೋಂದಾಯಿಸದಿದ್ದರೂ, ಅದು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಯಾವುದೇ ಬೀಜದ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ಬೆಳೆಯುವ, ಬಿತ್ತುವ, ಮರುಬಿತ್ತುವ, ಉಳಿಸುವ, ಬಳಸುವ, ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುವ, ಹಂಚುವ ಅಥವಾ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತಡೆಯಬಾರದು, ಮತ್ತು 2025ರ ಬೀಜ ಮಸೂದೆಯ ನಿಬಂಧನೆಯು 2001ರ PPV&FR ಕಾಯಿದೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ 39(1)(iv) ನಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ನಿಖರವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

Draft Seeds Bill 2025 : ಬೀಜ ಮಸೂದೆ ಕರಡು 2025

Red Flag 4

Sec. 22 - Regulation of Sale Price only in emergent situation, that too as optional by Central Government (“may”) -

Why not for all seeds meant for sale, within a price range? Why not give the power to state governments as was available under Sec.27 (b) in the Draft Seeds Bill of 2019?

Red Flag 5

Accreditation of “Any Other Organisations” to carry out certification - will this lead to **self-certification**, which was there in Seeds Bill 2004 (Sec.24 (1))?

Sec.25 - Grant of Certificate by Seed Certification Agency is upon “*such enquiry as it thinks fit and after satisfying itself*” that the seed to which the application relates conforms to the Indian Minimum Seed Certification Standards”

No standards being laid down about the basis for Seed Certification !
Most Seed in India is truthfully labeled in any case, while Certification is voluntary. Now, Certification will be absolutely undependable.

Red Flag 6

Recognition of Seed Certification Agencies established in territory outside India (Sec.27) -

Where is the need for it and why has this been put in? Where will they do the certification procedures and what is their oversight on actual seed production here in India? Sec.43(2)(zg) is related to this.

ಅಕ್ಷೇಪ 4

ಕಲಂ 22- ಮಾರಾಟ ಬೆಲೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಕೇವಲ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಮತ್ತು ಅದೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ (‘ಮಾಡಬಹುದು’) ಆಗಿದೆ.

* ಎಲ್ಲಾ ಮಾರಾಟಕ್ಕಿರುವ ಬೀಜಗಳಿಗೆ, ಒಂದೇ ದರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ? 2019ರ ಬೀಜ ಮಸೂದೆ ಸೆಕ್ಷನ್ 27(ಬಿ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಏಕೆ ನೀಡಬಾರದು?

ಅಕ್ಷೇಪ 5

‘ಇನ್ನಿತರ ಸಂಸ್ಥೆ’ಗಳಿಗೆ ದೃಢೀಕರಣ ಕೊಡಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ – ಇದು 2004ರ ಬೀಜ ಮಸೂದೆಯ (ಕಲಂ 24(1)) ಸ್ವಯಂ-ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆಯೇ?

ಕಲಂ 25 – ಬೀಜ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು ‘ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ತನಿಖೆ ಮಾಡಿ, ಬೀಜ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಕನಿಷ್ಠ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೃಪ್ತಿಪಡಿದ ನಂತರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ನೀಡುತ್ತದೆ.

- ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಆಧಾರ ಯಾವುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ!
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೀಜಗಳು ನಂಬಿಕಾರ್ಹವಾಗಿ ಲೇಬಲಿಂಗ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ, ಆದರೂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣವು ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಷೇಪ 6

ಭಾರತದ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಾನ್ಯತೆ (ಕಲಂ 27)

* ಇದರ ಅಗತ್ಯವೇನು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಏಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ?

* ಅವರು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ನಿಜವಾದ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ?

* ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಲಂ 43(2)(zg) ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

Draft Seeds Bill 2025 :: ಬೀಜ ಮಸೂದೆ ಕರಡು 2025

Red Flag 7

State government authority being trampled through Sec. 17(8) with MNCs and big corporates registered directly by Central Govt with state Govts having no over-ruling power. It is being quaintly called “accreditation”!!

Sec.22 does not give power to state governments to regulate seed sale price for their jurisdiction.

Sec.24 does not allow state government to accredit seed certification agency without prior approval of Central Govt.

Sec. 38(1) gives powers to Central Govt to give directions to any state government and 38(3) makes decision of Central Govt as final, on whether a question is one of policy or not.

Sec. 41 provides for this Act to have an overriding effect.

Sec.43 is about the Central Govt’s Power to make Rules, including on the same spaces left for State Government in this Bill.

Red Flag 8

Sec.17(8(a) brings into a statutory provision, “***promote ease of doing business***” - “***a merit-based, transparent Central Accreditation System for companies operating in multiple states. Companies accredited under such a system shall be deemed to be registered under this section from the date of grant of accreditation***” !!!

Why and since when has “Ease of Doing Business” become a legal entitlement for the corporate sector?? That too in a Bill whose very raison d’être is to protect farmers’ interests. Otherwise, there is no need for a regulatory law at all! Registration through Accreditation is also a novel red carpet treatment being provided to big corporations. WHY? What has the government done so far to protect and strengthen community seed sector in India?? Why this bias?

ಅಕ್ಷೇಪ 7

ಕಲಂ 17(8) ಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಸಿಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ‘ಮಾನ್ಯತೆ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ!

- ಕಲಂ 22ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಜದ ಮಾರಾಟ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ.

- ಕಲಂ 24ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಬೀಜ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯತೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

- ಕಲಂ 38(1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಲಂ 38(3) ಪ್ರಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರವು ನೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಕಲಂ 41 ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

- ಕಲಂ 43 ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಜಾಗಗಳೂ ಸೇರಿವೆ.

ಅಕ್ಷೇಪ 8

ಕಲಂ 17(8)(a) ‘ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವುದು’ ಎಂಬ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆ: “ಬಹು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹತೆ ಆಧಾರಿತ, ಪಾರದರ್ಶಕ ಕೇಂದ್ರ ಮಾನ್ಯತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಕಂಪನಿಗಳು ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿದ ದಿನದಿಂದ ಈ ನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ”!

* ‘ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವುದು’ ಎಂಬುದು ಯಾವಾಗಿನಿಂದ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನು ಹಕ್ಕಾಯಿತು? ಇದು ರೈತರ ಹಿತವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುವ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬರುತ್ತದೆ?

* ಈ ರೀತಿಯ ನೋಂದಣಿ ಮೂಲಕ ದೊಡ್ಡ ನಿಗಮಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು, ಇದು ಯಾಕೆ ಅಗತ್ಯ?

* ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಬೀಜ ವಲಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ? ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಪಕ್ಷಪಾತವಿದೆ?

Draft Seeds Bill 2025 :: ಬೀಜ ಮಸೂದೆ ಕರಡು 2025

Red Flag 9:

Seed Inspectors have power to collect samples from only 3 places - from any person selling such seed; any person who is conveying/delivering/ preparing to deliver seed to a purchaser or consignee; **a purchaser or consignee after delivery of such seed to him !**

Does not explicitly mention the premises or places associated with registered producers, processing units, seed dealers, distributors, plant nurseries. Why are the original culprits being let off, while dealers/transporters/and even farmers who are seed purchasers being brought under Seed Inspectors' sample-collection, raiding, sealing, seizing powers?

Red Flag 10:

Sec. 28 for Review and Appeals: *Where in the 2010 version, there was an Appellate Authority being set up by the Central Govt, now appeals have to be made to the Central Seed Committee to review its own decisions! This is not a sound statutory principle, even though this becomes the problem mainly of seed industry registrants. For aggrieved parties for state government decisions, an Appellate Authority is to be appointed*

ಅಕ್ಷೇಪ 9

ಬೀಜ ಪರೀಕ್ಷಕರಿಂದ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮಾದರಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು –

1. ಬೀಜ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ,
2. ಬೀಜವನ್ನು ಖರೀದಿದಾರ ಅಥವಾ ಸಾಗಾಣಿಕೆಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ/ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ,
3. ಬೀಜವನ್ನು ಪಡೆದ ಖರೀದಿದಾರ ಅಥವಾ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯಿಂದ.

ಇದು ನೋಂದಾಯಿತ ಉತ್ಪಾದಕರು, ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕಗಳು, ಬೀಜ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ವಿತರಕರು, ನರ್ಸರಿಗಳಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ, ನಿಜವಾದ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ, ಬೀಜ ಖರೀದಿದಾರರಾದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಸಾಗಣೆದಾರರು ಮತ್ತು ರೈತರನ್ನೇ ಪರೀಕ್ಷಕರಿಂದ ಮಾದರಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ದಾಳಿ ಮಾಡುವ, ಮುಚ್ಚಿಹಾಕುವ, ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಷೇಪ 10

ಕಲಂ 28– ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮನವಿ: 2010ರ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಮೇಲ್ಮನವಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಎಲ್ಲಾ ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಬೀಜ ಸಮಿತಿಯೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ, ಅಂದರೆ ಅದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನದೇ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ! ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೀಜ ಉದ್ಯಮದ ನೋಂದಾಯಿತರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

Draft Seeds Bill 2025 :: ಬೀಜ ಮಸೂದೆ ಕರಡು 2025

Red Flag 11:

Sec.33 - Import of Seed mentions only Plant Quarantine Order of 2003, *but not EPA 1986 or Foreign Trade Regulation Act. This is a clear change from how this was framed in 2019 Bill.*

Equally importantly, import will be permitted based on registration that may be granted on the basis of information furnished by importer of results of multi-locational trials conducted in the exporting country!!!

Sec.33(2) also allows import to be permitted of an unregistered kind or variety for “trial purposes”. What is “trial” other than research that is already mentioned?

Red Flag 12:

Central Seed Committee given a lot of space to frame its own “sub-committees”, including wholly from outside, and to frame its own procedures for functioning. *Is that sound, or will the composition of the Committee ensure that it is workable? Other similar regulatory statutes have those procedures in the bare Act itself.*

ಅಕ್ಷೇಪ 11

ಕಲಂ 33 – ಬೀಜಗಳ ಆಮದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 2003ರ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ, 1986ರ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ ಅಥವಾ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಆಮದಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲು ರಫ್ತುದಾರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಬಹು-ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಆಮದುದಾರ ನೀಡುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ! ಕಲಂ 33(2) ಪ್ರಕಾರ, ನೋಂದಾಯಿಸಿದ ತಳಿ ಅಥವಾ ವಿಧವನ್ನು ‘ಪ್ರಯೋಗದ ಉದ್ದೇಶ’ಕ್ಕಾಗಿ ಆಮದು ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಬಹುದು. ‘ಪ್ರಯೋಗ’ ಎಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆಯೇ ಹೊರತು ಇನ್ನೇನು ಇದ್ದೀತು!?

ಅಕ್ಷೇಪ 12

ಕೇಂದ್ರ ಬೀಜ ಸಮಿತಿಗೆ ತನ್ನದೇ ‘ಉಪಸಮಿತಿ’ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಗಿನವರನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ವಿಶಾಲವಾದ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಮರ್ಪಕವೇ? ಇತರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

Draft Seeds Bill 2025 :: ಬೀಜ ಮಸೂದೆ ಕರಡು 2025

Red Flag 13

Sec.34 - “trivial offence” - *In a statute, you cannot have something labeled as “trivial” offence! Why should “failure to affix label on the seed packet” be categorised as Trivial Offence when lakhs of rupees of trade of illegal HT Cotton seeds is happening right now? Trivial Offences are to be dealt with, with a written notice for rectification, and penalty of fifty thousand rupees within a period of three years.*

Cognisance of Offences by **an Adjudicating Officer**, notified by Central/State Govts/UT administration as the case may be, who holds an inquiry and imposes penalty. **IS THIS GOOD ENOUGH, either for Farmer or Industry?**

Punishment is simply not proportionate to the damage caused and the profits minted by many fly-by-night operators. Without deterrent punishment, how can farmers’ interests be protected (sec.34 ranges from notices/50000 rupees to thirty lakh rupees, or imprisonment of upto 3 years.

Cancellation of Dealer registration is put into the Offences, but not punishment for other players in the seed supply chain!

Compounding of Offence built in, but not black-listing.

Sec.36. Forfeiture of Property after conviction, which is in fact limited to Seed in respect of which contravention has been committed, is to be forfeited to the Central Govt., for some reason. (Not to be destroyed by the state govt etc.)

ಅಕ್ಷೇಪ 13

ಕಲಂ 34: ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ‘ಸಣ್ಣ ಅಪರಾಧ’ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ! ಬೀಜದ ಪೊಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಲೇಬಲ್ ಅಂಟಿಸದಿರುವುದನ್ನು ಸಣ್ಣ ಅಪರಾಧ ಎಂದು ಏಕೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬೇಕು? ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮೊತ್ತದ ಕಳೆನಾಶಕ ನಿರೋಧಕ ಹತ್ತಿ ಬೀಜಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಗಲಾಟೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಇದು ಸರಿಯೇ?

ಸಣ್ಣ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಲೇಬಲ್ ಅಂಟಿಸದಿದ್ದರೆ, ಮೊದಲು ಲೇಬಲ್ ಹಾಕಲು ಲಿಖಿತ ಸೂಚನೆ ನೀಡಬೇಕು ಮತ್ತು ದಂಡ ವಿಧಿಸಬೇಕು. ಈ ಅಪರಾಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತದಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಅಡ್ಜುಡಿಕೇಟಿಂಗ್ ಅಧಿಕಾರಿ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿ, ದಂಡ ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇದು ರೈತರಿಗೆ ಅಥವಾ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಉಂಟಾದ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ನಿರೋಧಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ರೈತರ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬಹುದು. (ಕಲಂ 34ದಲ್ಲಿ ದಂಡವು 50,000 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಮೂವತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ, ಅಥವಾ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ ಇದೆ.) ಡೀಲರ್ ನೋಂದಣಿ ರದ್ದು ಮಾಡುವುದು ಅಪರಾಧಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ, ಆದರೆ ಬೀಜ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯ ಇತರ ಆಟಗಾರರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲ! ಅಪರಾಧವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ನಿಯಮವಿದೆ, ಆದರೆ ಬ್ಲಾಕ್-ಲಿಸ್ಟಿಂಗ್ ಇಲ್ಲ.

ಕಲಂ 36 – ಅಪರಾಧದ ನಂತರ ಆಸ್ತಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಆಸ್ತಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ (ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅದನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ).

Draft Seeds Bill 2025 :: ಬೀಜ ಮಸೂದೆ ಕರಡು 2025

Red Flag 14

Concept of “**Deemed Provisionally Registered**” brought in through Sec.13(1)(a) and then registered within a period of three years. Actual registration procedure under Sec.14(1) is bringing in the concept of “**safety to the human beings and animals**” -

UNCLEAR WHY? Is this a segue to moving away from EPA regulation of gene technologies?

And instead of referring to Rules and Regulations that will determine how the safety assessment will be done, Sec.14 simply says, “Registration Sub-Committee may, after such enquiry as it deems fit and after satisfying itself that the kind or variety to which the application relates conforms to the claims made by any person or by the seller as regards to the efficacy of the kind or variety, or its safety to the human beings and animals, may recommend to register the kind or variety”.

If this is about GMOs regulation, it is a clear conflict of interest, to have the regulator with the Agri Ministry

ಅಕ್ಷೇಪ 14

* ಕಲಂ 13(1)(a) ಮೂಲಕ ‘ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಪ್ರೋವಿಷನಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ’ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಬೇಕು.

* ಕಲಂ 14(1) ನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ನೋಂದಣಿ ವಿಧಾನವು ‘ಮಾನವರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸುರಕ್ಷತೆ’ ಎಂಬ ಹೊಸ ಅಂಶವನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಏಕೆ ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ.

* ಇದು ಕುಲಾಂತರಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯಿಂದ ದೂರವಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವೇ?

* ಸುರಕ್ಷತಾ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ನಿಯಮಗಳು ಅಥವಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಬದಲು, ಕಲಂ 14 ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ: ‘ನೋಂದಣಿ ಉಪಸಮಿತಿಯು ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿ, ಅದು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಳಿ ಅಥವಾ ವಿಧದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವ ಅಥವಾ ಮಾನವರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಮಾರಾಟಗಾರರ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟ ನಂತರವೇ ಅದನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಬಹುದು.’

- ಇದು ಜೀವಂಟುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದರೆ, ಕೃಷಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಸಂಘರ್ಷವಾಗಿದೆ.

Draft Seeds Bill 2025 :: ಬೀಜ ಮಸೂದೆ ಕರಡು 2025

Red Flag 15

Sec. 16 Evaluation of Performance - 16(3) provides for the recognition by Central Government of **any organisation established in territory outside India for conducting trials to assess the Value for Cultivation and Use (VCU)** of any kind or variety as may be prescribed!

This provision in effect ridicules the science behind India's decades-long varietal release system and evaluation trials system.

Sec.43(2)(n) is a related provision.

Red Flag 16

Sec. 15 should have had Refusal in addition to Revocation, Suspension and Withdrawal, and should have covered Synthetic Seed and the like.

Red Flag 17

Because the price regulation function has not been embedded in this Bill, protection of interests of seed-multiplying farmers for Seed Producers including procurement price has not been included in this Act.

ಅಕ್ಷೇಪ 15

ಕಲಂ 16 ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ: ಕಲಂ 16(3) ಪ್ರಕಾರ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತದ ಹೊರಗಿನ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೈದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು, ಅದು ಯಾವುದೇ ತಳಿ ಅಥವಾ ವಿಧದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನಡೆಸುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಶಕಗಳಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದ ತಳಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿಡಂಬನೆಯಾಗಿ ನೋಡುವಂತಿದೆ.

ಅಕ್ಷೇಪ 16

ಕಲಂ 15ದಲ್ಲಿ 'ರದ್ದುಪಡಿಸುವಿಕೆ', 'ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನಿರ್ಬಂಧ' ಮತ್ತು 'ಹಿಂತೆಗೆತ' ಜೊತೆಗೆ 'ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ನಿರಾಕರಿಸುವುದು' ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಸೇರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬೀಜಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು.

ಅಕ್ಷೇಪ 17

ಬೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಕೊರತೆ

ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಅಂಶವನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡದ ಕಾರಣ, ಬೀಜ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ರೈತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಹಾಗೂ ಬೀಜ ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಖರೀದಿ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಈ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

Worth noting from Draft Seeds Bill 2025

2025ರ ಬೀಜ ಮಸೂದೆ ಕರಡಿನಿಂದ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು

- Sec. 2(1)(c) - “brand name” means a brand which is identifiable by a distinct mark, design or name; **(In the PPV&FR Act 2001, “branded seed” means any seed put in a package or any other container and labelled in a manner indicating that such seed is of a variety protected under this Act)**
- Sec.2(1)(e) - Certification Agency definition is covering foreign certification agencies
- Sec.2(1)(l) - Farmer definition does not include what has been put in, in the 2010 amendments.
- Sec.2(1)(z) Seed means any type of living embryo or propagule, including seedlings.....**synthetic seeds** and other vegetatively.... (
- Sec.2(1)(zj) Variety - is not the same definition as given in PPV&FR Act 2001.
- If Sec.2(2) exists already, where is the need to have a different definition for some of the terms?

* ಕಲಂ 2(1)(ಸಿ) – ‘ಬ್ರಾಂಡ್ ನೇಮ್’ ಎಂದರೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಿಹ್ನೆ ಅಥವಾ ಸಂಕೇತ. ಇದು ವಿನ್ಯಾಸ ಅಥವಾ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಬ್ರಾಂಡ್. (2001ರ PPV&FR ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ‘ಬ್ರಾಂಡೆಡ್ ಬೀಜ’ ಎಂದರೆ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಅಥವಾ ಆ ಬೀಜವು ಈ ಕಾಯಿದೆಯಡಿ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥ ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ಲೇಬಲ್ ಹೊಂದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಬೀಜ.)

* ಕಲಂ 2(1)(ಇ) – ದೃಢೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

* ಕಲಂ 2(1)(ಐ) – ರೈತನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕುರಿತಂತೆ 2010ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

* ಕಲಂ 2(1)(ಝಡ್) – ಬೀಜ ಎಂದರೆ ಜೀವಂತ ಭ್ರೂಣ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳು, ಕೃತಕ ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಸ್ಯಕ ಪ್ರಸಾರದ ವಿಧಾನಗಳು ಸೇರಿವೆ.

- ಕಲಂ 2(1)(ಝಡ್ ಜಿ) – ‘ವೈವಿಧ್ಯ’ದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು 2001ರ PPV&FR ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

- ಕಲಂ 2(2) ಇದ್ದರೆ – ಕೆಲವು ಪದಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಏಕೆ ನೀಡಬೇಕು?

Some suggestions given in the past :: ಹಿಂದಿನ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳು

1. Objective of the Bill should be: **“A bill to provide for regulating the quality of seeds and their price for sale, import and export and to facilitate timely availability of appropriate and adequate quantities of diverse varieties of seed to farmers in a transparent and accountable regime, including by adequate support to community seed systems, and for matters connected therewith or incidental thereto.”**

2. In “Preliminary”, Section 1, Clause 3, Sub-clause (b): “provided that nothing in this Act shall restrict the rights of the farmer to grow, save, use, exchange, barter, share or sell his/her farm seed and planting material except when s/he sells such seed or planting material **under a brand name already registered under this Act**”.

3. In the “Definitions” section, Section 2, insert a clause (2): “Branded seed is such seed that is expressly sold in a packed container with a label and under a trade name and **cannot be farmers’ varieties**”.

4. In the Definitions section, Section 2, clause 19: “Producer means any person, group of persons, firm or organization which grows or organizes the production of seed for commercial purpose, but does not include a farmers’ organization consisting of more than 75% membership of farmers producing seed for other farmers with government certification support”.

5. Registration term for seed supply chain players not to be used, but **Licensing** to be used. So that it does not create any confusion with Certificates of Registration issued in the case of PPV&FR Act also, which is an IPR law. Licensing need not be a dirty and undesirable procedure.

1. ಮಸೂದೆಯ ಉದ್ದೇಶ

ಬೀಜಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮಾರಾಟ, ಆಮದು, ರಫ್ತು ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ, ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವುದು. ಸಮುದಾಯ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಹಕಾರ ನೀಡುವ ಒಂದು ಮಸೂದೆ.

2. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಭಾಗ, ಕಲಂ 1, ಉಪವಿಭಾಗ 3 (ಬಿ)

ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವು ರೈತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ತಳಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು, ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು, ಬಳಸಲು, ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಇರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಆ ಬೀಜ ಅಥವಾ ತಳಿಯನ್ನು ಈ ಕಾಯಿದೆಯಡಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಬ್ರಾಂಡ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

3. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಕಲಂ 2, ಹೊಸ ಉಪವಿಭಾಗ (2)

‘ಬ್ರಾಂಡೆಡ್ ಬೀಜ’ ಎಂದರೆ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೂ ಲೇಬಲ್ ಹಾಕಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾರಾಟವಾಗುವ ಬೀಜ

4. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಕಲಂ 2, ಉಪವಿಭಾಗ (19)

ಉತ್ಪಾದಕ ಎಂದರೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬೀಜ ಬೆಳೆಯುವ ಅಥವಾ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗುಂಪು, ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಸಂಘಟನೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 75ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರು ರೈತರಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ದೃಢೀಕರಣದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಇತರ ರೈತರಿಗೆ ಬೀಜ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ರೈತರ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

5. ನೋಂದಣಿ ಬದಲಿಗೆ ಪರವಾನಗಿ

ಬೀಜ ಸರಬರಾಜು ಕೊಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರಿಗೆ ‘ನೋಂದಣಿ’ ಪದವನ್ನು ಬಳಸದೆ ‘ಪರವಾನಗಿ’ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು, ಇದರಿಂದ PPV & FR ಕಾಯಿದೆಯ (ಇದು IPR ಕಾನೂನು) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುವ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಗೊಂದಲ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

What would we like to see in the Seeds Bill? (1/2)

ಬೀಜ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿರಬೇಕು?

- All definitions should be in line with definitions that are already present in the PPV&FR Act 2001 - for Farmer, for Branded Seed, for Variety, for Farmers' Variety etc.
- Definition for Farmer should include more than one person (severally or jointly), as given in the PPV&FR Act, especially those who are running community seed banks, and for community seed systems to be kept alive within a local geography, in a small scale (volume & value) - Farmers (individually and severally) should be clearly excluded from the purview of this legislation, even as Farmers' Varieties (registered under PPV&FR Act as well as unregistered) should be excluded.
- Certainly a Compensation related provision, with time bound, locally accessible mechanisms for such a Compensation. Compensation calculation formula cannot be just the seed cost, but the expected returns from a season lost due to faulty seed, as well as any losses to livestock and environmental resources also.
- A Compensation Fund is proposed, from the penalties collected from contraventions of the statute, in addition to government's budgetary allocations, for this purpose.
- Definition should include "Truthfully Labeled" and specifically mention that such seed should also conform to all the standards laid down
- Number of farmer representatives in the Central Seed Committee should be increased to at least two per zone, including one woman farmer per zone. The number of farmer representatives should be high even in the State Seed Committee.
- The Central and State Seed Committee should also include independent experts

- * ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು 2001ರ PPV&FR ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆಯೇ ನಮೂದಾಗಬೇಕು – ರೈತ, ಬ್ರಾಂಡೆಡ್ ಬೀಜ, ತಳಿ, ರೈತರ ತಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ
- * ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು (ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ) ರೈತ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕು. ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಮುದಾಯ ಬೀಜ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಡೆಸುವವರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕು.
- * ಸ್ಥಳೀಯ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ (ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಮುದಾಯ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- * ರೈತರು (ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಗುಂಪಾಗಿ) ಈ ಕಾನೂನಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊರಗಿರಬೇಕು.
- * ಹಾನಿ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಸಮಯ ಮಿತಿಯೊಂದಿಗೆ, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.
- * ಪರಿಹಾರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವು ಬರೀ ಬೀಜದ ದರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ಕಳಪೆ ಬೀಜದಿಂದ ಆಗಿರುವ ಹಾನಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಷ್ಟವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.
- * ಕಾನೂನಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದಂಡಗಳಿಂದ, ಸರ್ಕಾರದ ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.
- * ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ 'ನಂಬಿಕಾರ್ಹ ಲೇಬಲ್ ಮಾಡಿದ' ಪದವನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಬೀಜಗಳು ಎಲ್ಲ ನಿಗದಿತ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕು.
- * ಕೇಂದ್ರ ಬೀಜ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವಲಯದಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ ಇಬ್ಬರು ರೈತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲೂ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳಾ ರೈತರು ಇರಬೇಕು.
- * ರಾಜ್ಯ ಬೀಜ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲೂ ರೈತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿರಬೇಕು.
- * ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಬೀಜ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ತಜ್ಞರೂ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಬೇಕು.

What would we like to see in the Seeds Bill? (2/2)

ಬೀಜ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿರಬೇಕು?

- The Bill should have provisions to ensure transparency - the entire seed registry as well as all the players of the seed supply chain who are registered should be published in the public domain. Similar with all other data that is collected.
- State Government's authority to regulate is absolutely essential and cannot be usurped by the Union Govt. Here, "Refusal" to register should be part of the state government's powers - it could be of producers/processing units/importers/retailers/distributors etc., or of particular varieties.
- Refusal to register should include Synthetic Seeds, and those varieties which are not bio-safe.
- Price regulation should be mandatory - and state governments should have the power to regulate seed price.
- Regulation of plant nurseries should be only above a particular scale (volume and value) and not of all plant nurseries - small units run by individual farmers cannot bear the burden of the paperwork required otherwise.
- All certification agencies should have full public disclosure related to conflict of interest with Producers and Sellers
- Samples: targets, size and sampling method should be absolutely scientific and should be specified in Rules
- In case of any conflict in provisions, the PPV&FR Act 2001 should prevail over the Seeds Act

- * ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿರಬೇಕು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೀಜ ನೋಂದಣಿ ಹಾಗೂ ನೋಂದಾಯಿತ ಎಲ್ಲಾ ಬೀಜ ಪೂರೈಕೆ ದೈವಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು. ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೂ ಇದನ್ನೇ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು.
- * ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಅಧಿಕಾರವು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿ, ನೋಂದಣಿಯನ್ನು 'ನಿರಾಕರಿಸುವುದು' ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು – ಅದು ಉತ್ಪಾದಕರು, ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕಗಳು, ಆಮದುದಾರರು, ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ವಿತರಕರು ಇತರರಿಗೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಳಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು.
- * ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಲ್ಲದ ತಳಿಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬೇಕು.
- * ದರ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಬೀಜದ ದರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- * ನರ್ಸರಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನವುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತೂ ಎಲ್ಲ ನರ್ಸರಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ರೈತರು ನಡೆಸುವ ಸಣ್ಣ ಘಟಕಗಳು ಇತರ ರೀತಿಯ ದಾಖಲಾತಿಗಳ ಹೊರೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ.
- * ಎಲ್ಲ ದೃಢೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಸಂಘರ್ಷದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- * ಮಾದರಿಗಳು: ಗುರಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕು.
- * ನಿಬಂಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿರೋಧಾಭಾಸ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ, 2001ರ PPV&FR ಕಾಯಿದೆಯು ಬೀಜ ಕಾಯಿದೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಪಡೆಯಬೇಕು.

Seed Industry Stamp all over: RESIST, AND GET THE RIGHT VERSION TABLED

ಪ್ರತಿರೋಧ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ

Whether it is the language used (“ease of doing business”) or about not including Compensation related clauses for farmers, or about acceptance of foreign testing and foreign certification, or about keeping out the real seed industry players out of the purview of quality regulation in many ways while implicating frontline players like Dealers and potentially women’s SHGs which run Community Seed Banks, the Seeds Bill 2025 is an outright abdication of the Government of India’s responsibility towards farmers’ rights and interests and is supportive of cronies in the seed industry.

All farmers’ organisations have to come together to ensure that farmers’ rights are at the centre of this Bill, that state governments have their authority restored, that industry is held fully accountable for the profiteering it does at the expense of farmers and their livelihoods.

ಇದು ‘ಸುಲಭ ವಹಿವಾಟು’ ಎಂಬ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿರಲಿ; ಅಥವಾ ರೈತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸದಿರುವುದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅಥವಾ ವಿದೇಶಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ದೃಢೀಕರಣವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ನಿಜವಾದ ಬೀಜ ಉದ್ಯಮದವರನ್ನು ಹೊರಗಿಡುವುದೇ ಆಗಿರಲಿ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಬೀಜ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಡೆಸುವವರನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ 2025ರ ಬೀಜ ಮಸೂದೆಯು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ರೈತರ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಧೈರ್ಮಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವಂತಿದೆ. ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲ ರೈತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಒಗ್ಗೂಡಿ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಬೇಕಿದೆ.